

Una compositora catalana acaba de compondre el Rèquiem de Mozart

Marta Vila és una cellista que un bon dia va decidir d'acabar la part del Rèquiem que Mozart no va arribar a escriure, perquè no estava satisfeta amb la sensació que li creava el final de l'obra. Esperem que aviat es pugui gravar la versió amb orquestra.

Marta Vila -Foto: Vega Montero

Aina Vega: Quan et va sorgir la idea de dedicar-te a acabar el *Rèquiem* de Mozart?

Marta Vila: Sóc una apassionada de la música de Mozart des de petita, a casa l'he escoltat molt i a banda del violoncel també toco el piano. Tant tocant com escoltant el *Rèquiem* estàndard, en arribar al final tinc la sensació que sona el mateix que el principi. Em deia que això no pot acabar així, ja que et deixa amb les mateixes sensacions que al començament, una sensació de mort, perquè és una missa de rèquiem, però des del patiment, sense anar més enllà. I també en els moviments que va escriure Süssmayr. Et poden agradar més o menys, però segur que es podia fer alguna cosa nova. L'obra no acaba de portar-te al lloc on t'hauria de portar.

AV: Com ho vas decidir?

MV: Vaig decidir posar-m'hi per veure què en sortia, perquè sempre m'ha agradat posar-me davant del piano, malgrat que no he estudiat composició, tot i tenir el títol superior del Conservatori, i, per tant, he estudiat harmonia. Però no havia escrit mai d'una manera tan intensa. Em posava davant del piano, tancava els ulls, deixava la ment en blanc, intentava crear una atmosfera, pensava en quin sentit volia

transmetre al moviment determinat. Cal tenir en compte que havia d'escriure en estil clàssic.

AV: Va ser així en tots els moviments?

MV: No, en cadascun va ser diferent. En alguns, el primer que tenia molt clar era per quines tonalitats passaria, que són les que va utilitzar Süssmayr –excepte el final, que l'he posat en major, i el fragment del corno di bassetto, que un especialista en l'instrument em va recomanar la millor tonalitat per a l'instrument. En altres no, en el Benedictus vaig tenir molt clara la melodia que volia que se sentís, la del corno di bassetto, i a partir d'aquesta melodia es van crear les altres. No ha estat una cosa quadrada, em quedava sorpresa de les idees musicals que m'anaven venint. Calia deixar-me portar, i fins que no acabava un moviment no parava, no deixava d'escriure, de buscar.

AV: Has recomposat els de Mozart- Süssmayr o només els de Süssmayr?

MV: Només els de Süssmayr: El Lacrimosa a partir del compàs 8, el Sanctus, el Benedictus, l'Agnus Dei i el Comunion. Vaig tenir molt clar que volia que fos part de tot el Rèquiem, que fos uniforme amb els moviments escrits per Mozart. Tot i que no sóc especialista en escriure música del classicisme, vaig tenir la sort de col·laborar amb el company i amic Juan de la Rubia, li vaig ensenyar el que havia escrit, li vaig explicar el projecte i es va engrescar. Li va semblar que em podia ajudar a escriure en un estil clàssic pur.

AV: Aleshores comença la correcció? Com és el procés?

MV: Llavors va començar el segon bloc. Vam fer unes sessions conjuntes per escriure-ho a l'estil correcte. I com que ell m'havia ajudat, li vaig demanar que escrigués la fuga de l'últim moviment, el tema és meu però ell va escriure'n un fragment. Creia que ell s'hi havia de veure reflectit.

AV: Quan vas començar?

MV: Vaig començar amb el Lacrimosa al desembre de 2012 i la composició es va allargar fins al març de 2013, i de març a setembre vam fer les correccions. I també vam fer l'edició, en què trec els trombons, cosa que algun compositor de l'època havia fet. L'únic que em podia portar problemes era el Tuba Mirum en què hi ha el solo de trombó i l'he escrit per a fagot.

AV: Per què volies fer-ho?

MV: Perquè volia donar-li un caire diferent a una missa de rèquiem, que no fos tan solemne, amb tant de pes, mort i patiment. Per treure-li aquesta càrrega. Tot i que els trombons els podria incorporar en els moviments que he reescrit perquè reforcen molt el cor. Estic oberta a aquesta possibilitat.

AV: Què creus que has aconseguit?

MV: Era una cosa interior, personal, que necessitava fer i amb això ja em sento molt bé perquè ho he pogut materialitzar. A partir d'aquí ho he deixat a alguns directors, i es queden sorpresos perquè és d'algué que no ha estudiat composició. Em faria moltíssima il·lusió poder-ho gravar perquè ara només ho tinc en midi.

AV: Parla'm de la teva relació amb Mozart.

MV: És un compositor que m'ha apassionat sempre. Trobo que és una música molt senzilla però que arriba molt, que mou molt els sentiments. Hi ha la creença que la música de Mozart és sana, hi ha tot

un mètode, el Tomatis, que diu que és beneficiosa per als nens. Sense comptar amb el Baby Mozart. A més, tenia ganes de fer-ho perquè jo sóc cellista i Mozart no té cap obra per a cello sol, sempre l'he tocat en cambra o orquestra. Sort que tocava el piano i m'hi he pogut acostar una mica més amb aquest instrument.

AV: Has dit que la música de Mozart és senzilla. En quin sentit ho dius?

MV: Dic que és senzilla perquè entra molt bé, hi ha temes i frases molt clares. No és el mateix escoltar Mozart que escoltar Wagner, amb les seves harmonies, o Bach, que crec que és una música molt pensada.

AV: I de tots els moviments que has escrit, quin és el que t'ha costat més?

MV: Tots van tenir el seu punt, però potser el *Lacrimosa*, perquè començar a fer una cosa diferent al compàs 8 no és fàcil. Però tot va sortir naturalment, vaig entrar d'una manera subtil canviant les harmonies. Per sort tot va anar fluint, al final més fàcil del que em pensava. El que va ser més pesat va ser l'edició i la correcció.

AV: Parla'm de la teva formació.

MV: Vaig estudiar el Superior de violoncel al Conservatori del Liceu, vaig ampliar estudis a la Hogeschool van Kunts & Muziek Lemmensinstituut Leuven (a Lovaina, Bèlgica) perquè vaig conèixer el professor a la JONC. I de violoncel barroc vaig fer un postgrau a l'Esmuc i a Milà, a la Scuola Civica, perquè em va començar a interessar molt la música antiga.

AV: No t'ha costat molt adaptar-te a l'estil clàssic?

MV: Si has tocat molta música de Mozart i el classicisme ho portes incorporat i, a més, havia estudiat harmonia, tot i que de vegades em sortien acords que no s'adeien a l'època, però amb l'ajuda d'experts me'n vaig sortir.

AV: Amb quins grups col·labores?

MV: Toco amb l'Orquestra Barroca Catalana, la Galania de Raquel Andueza, i he col·laborat, entre d'altres, amb les Vespres d'Arnadí, Orquestra 1750, l'Orquestra Barroca de Sevilla...

AV: I quins projectes tens?

MV: Tinc un grup que es diu Magam amb la meva parella, una cosa molt diferent a aquesta que he fet fins ara. Investigo en el terreny de la música electrònica, improvisada, tant amb el cello com amb el piano, és creació lliure sense seguir cap mena de patró.

AV: Quines perspectives tens respecte el *Rèquiem*?

MV: Com ja t'he dit, l'he deixat a molts directors, i espero que algun s'engresqui a fer-lo. Però sobretot em movia donar una altra visió a la mort, a la gran missa de difunts, donar un altre *feeling* a la gent d'esperança, de ressurrecció, de llum, per això en l'últim moviment he escollit una tonalitat major, per plasmar la idea que potser no tot s'acaba amb la mort, que potser comença una altra cosa.